

AVRUPA VE ABD İŞÇİ SINIFLARI BARIŞÇI MI, SAVAŞ YANLISI MI?

Yol-İş Dergisi, Mart 2004

Yıldırım Koç
Eğitim Dairesi Başkanı

Bazen amma da gereksiz sorular soruyorum. İşçi sınıfı hiç savaş yanlısı olur mu? Bugüne kadar hangi uluslararası işçi örgütünün savaş yanlısı bir açıklamasını okudunuz? Herkes her ağzını açtığı anda “barış”tan söz etmiyor mu? “Barış”ı savunmuyor mu? Türkiye’den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK’in üyesi bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu’nun (ICFTU) en temel sloganı, “ekmek-barış-özgürlük” değil mi?

Gerçekten, nereden çıktı bu saçma sapan soru?

Doğrusunu söylemek gerekirse, okudukça benim kafam karışıyor. Ben de, bu konuları öğrenmeye çalıştığım 35 yıllık süre içinde işçi sınıfının barışseverliğinden hiç kuşku duymamıştım. Şeytan dürttü; dürttüğçe kafam karıştı. Biraz da sizlerin kafasını karıştırayım.

Gerçekten de gelişmiş kapitalist ülkelerin sendikalarının ve onların hakim olduğu uluslararası sendikal örgütlerin açıklamalarına baktığınızda, herkes barışı savunuyor.

Ama bir laf var: “Her şey görüldüğü gibi olsaydı, bilime gerek kalmazdı.” İnternet çıkmadan yabancı bir dergiye veya kitaba ulaşmak çok zordu. Ancak şimdi, bilgisayarın başına geçtiğinizde Amerika’daki veya Fransa’daki bir araştırmacının ulaşabildiği bilginin tümüne siz de erişebiliyorsunuz. Yeter ki, sorulacak soruyu doğru belirleyin ve biraz uğraşın.

Her şey görüldüğü gibi değil. “Barış”ı savunan sendikalar da göründükleri gibi mi, acaba?

Bu konu benim dikkatimi, İsveçli sendikacılarla yapılan ortak bir toplantıda çekti. İsveçli sendikacı tam bir “barış” savunucusuydu. Ama aklıma İsveç’in silah üretimi ve silah ihracatıyla ilgili bir soru takıldı.

Toplantıdan sonra biraz araştırınca gördüm ki, İsveç, ülkedeki kişi başına silah ihracatında dünyada birinci geliyor. Sonra, İsveç’teki iki konfederasyonun elimde mevcut yayınlarını ve internetteki sitelerini taradım. İnsan normal olarak ne bekliyor? Barışı savunan bir kişinin, kendi ülkesinin silah üretip, bunu satıp, savaşlara katkıda bulunmasına karşı çıkması lazım. Kendi ülkenizin savunması için silah üretilmesine onay verirsiniz. Ama başka ülkelere satmak için silah üretimini, yani savaş kışkırtıcılığını savunan bir kişi, karşınıza geçip “barış” propagandası yaptığında, sizin inanasınız gelir mi?

İsveç konfederasyonlarının elimdeki yayınlarında ve internet sitesinde silah üretimine ve ihracatına yönelik hiçbir eleştiriye rastlamadım. O zaman, o İsveçli sendikacının “barış” konusunda tüm söylediklerine duyduğum saygı bir anda yok oldu. Artık bir İsveçli sendikacıya baktığımda, kafamda, “n’olacak, silah tüccarı işte,” diyorum. Stokholm Uluslararası Barış Araştırması Enstitüsü’nün (SIPRI) verilerine göre, İsveç’te silah (savunma) sanayinde 1990 yılında 23 bin kişi çalışıyormuş. Bu sayı 2002 yılında 15 bin olmuş. İsveç için önemli bir rakam. Silah ihraç edilip insanlar öldürdükçe ve öldükçe, barışçı İsveç işçileri refah içinde yüzüyor.

İnsanın aklına kuşkuculuk bir kez girdi mi, sorgulamaya devam ediyorsunuz.

Amerikan işçi sınıfına bakayım, dedim. Onların da yayınları ve internette siteleri var. Müthiş barışçı gözüküyorlar. Ama aklıma, Vietnam Savaşı sırasındaki tavırları geldi.

Hatırlar mısınız, bilmiyorum. Amerikan emperyalistleri 1965 yılında Vietnam'a saldırmıştı. Vietnam halkı bağımsızlık için savaştı. Amerikalılar 59 bin ölü ve 300 binden fazla yaralı verdiler. Yenildiler. Bu süreçte, Amerikan Sendikalar Federasyonu (AFL-CIO), Amerika'nın bu saldırgan politikasını desteklemişti. Aynı durum, 1991 Körfez Krizi'nde ve 2003 Irak Saldırısı'nda da yaşandı. AFL-CIO, her iki saldırıyı da destekledi.

Amerika'da işsizseniz açsınız. Amerikan sosyal güvenlik sistemi Avrupa'daki gibi değildir. O zaman, "yahu, Amerikan silah sanayinde kaç işçi çalışıyor?" sorusunu sordum.

Stokholm Uluslararası Barış Araştırması Enstitüsü (SIPRI) imdadıma yetişti. 2003 yılında ABD'de 3 milyon işçi, silah sanayinde çalışıyormuş.

3 milyon kişi.

Türkiye'deki tüm memurların ve sözleşmeli personelin sayısı 2 milyon. Kamu kesimindeki tüm işçilerin, memurların ve sözleşmeli personelin sayısı ise yaklaşık 2,7 milyonda kalıyor. Amerikan silah sanayinde çalışanların sayısı bundan daha fazla.

Amerikan silah sanayinde çalışanların sayısı 1998 yılında 2,2 milyonmuş, 2003 yılında 3 milyona yükselmiş. 5 yıllık dönemde 800 bin Amerikan işçisine daha silah sanayinde ekmek kapısı açılmış. Silah tekelleri kar edecek ve Amerikan emperyalizmi dünya ölçeğindeki hakimiyetini pekiştirecek diye silah endüstrisi hareketlendikçe, 800 bin işsiz işçi işe kavuşmuş.

Amerika'nın silah ihracatı ne kadarmış, diye baktım. 11 milyar Dolar. Tüm Türkiye'nin 2003 yılı toplam ihracatı 42 milyar Dolar. Amerika'nın yalnızca silah ihracatı bunun dörtte birinden fazla.

Diğer bir deyişle, 3 milyon Amerikan işçisi ve onların aileleri, Amerikan emperyalizmi silah ürettikçe, bu silahları saldırgan amaçlarla kullandıkça, dünyanın birçok bölgesine silah satarak savaş kışkırtıcılığı yaptıkça, hayatlarından daha fazla memnun oluyor.

Bu işçiler o zaman niçin silah üretimini eleştirsinler? Silah ihracatına niçin karşı çıksınlar? Zaten onlar da eleştirmiyorlar; karşı da çıkmıyorlar. Ama, ayıp olmasın diye de, "barış"tan söz ediyorlar. Tabii, bu kitle içinde insancıl duygularla yada siyasal nedenlerle emperyalizme karşı çıkma onurunu gösteren küçük bir azınlığın hakkını yemeyelim.

Önceleri, "yahu, sen de fazla abartma; sendikalar böyle de, herhalde uluslararası sendikal örgütler bu konuda daha barışçı bir politika izliyorlardır" diyordum.

Ama şeytan rahat durmuyor ki. Yine dürttü. "Emin misin?" dedi. "Uluslararası sendikal örgütlerin politikalarını kim belirliyor? İşin bir de bu yanına bak, bakalım."

Şeytan yine haklı çıktı.

Avrupa'daki metal işçileri sendikaları, Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu (EMF) adı altında örgütlenmişler. Onların da internetteki sitelerini ziyaret ettim.

Önce güzel açıklamalar okudum.

Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu Yönetim Kurulu 2003 yılının 31 Mart ve 1 Nisan günleri toplanmış. Irak'taki savaşa karşı çıkmış; sorunların Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde çözüme kavuşturulmasını talep etmiş.

Avrupa Metal İşçileri Federasyonu, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun aldığı karar uyarınca da 14 Mart 2003 günü Irak Savaşı'na karşı bir açıklama yapmış.

Ama yaptıkları bununla sınırlı.

Aynı örgüt, 30 Eylül 2003 günü, Avrupa askeri tersanelerinin güçlendirilmesini istemiş; Amerikalıların bu alanda yaptıkları yatırımların "Birleşik Avrupa'nın stratejik çıkarlarına karşı olduğu"nu ileri sürmüştü.

Aynı örgüt, 10-11 Aralık 2003 günleri Brüksel'de "Avrupa Savunma Sanayinin Geleceği" konulu bir toplantı düzenlemiş ve "Avrupa'da büyümenin ve istihdamın korunmasının yolunun, ulusal ve Avrupa silah endüstrilerinin güçlendirilmesinden geçtiğini" ileri sürmüştü.

Bu internet çok kötü bir araç. Eskiden olsa, Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu'nun Avrupa'da ekonomik büyüme ve istihdam için silah sanayinin güçlendirildiğini savunduğunu nereden öğrenecektim. Öğrendikçe rahatım kaçıyor. 35 yıldır Avrupa işçi sınıflarının "enternasyonalizmi"ne ve barışseverliğine inanmak pek hoştu. Bütün rahatım kaçtı. Şimdi gördüğüm, silah sanayini savunan bir Avrupa işçi sınıfı.

Tabii ki, silah sanayini savunanın IMF'ye, Dünya Bankası'na, emperyalist sömürüye karşı çıkmasını beklemek de hayalciliğin bile ötesinde kalıyor.

Peki, Avrupa Metal İşçileri Federasyonu'nun üretilmesini savunduğu bu silahlar ne yapılacak?

Herhalde roketler, toplar, uçaklar, mayınlar, çocuklar oynasın diye çocuk bahçelerine konmayacak. Avrupa ülkeleri, bu silahları kullanarak gövde gösterisi yapacak. Silah şirketleri, bu silahları az gelişmiş ülkelere satarak ve savaş kışkırtıcılığı yaparak, süper karlar elde edecek. Ama bu arada, silah sanayinde çalışan işçilerin iş güvenceleri sağlanacak ve ücretleri de artacak.

Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu Yönetim Kurulu ise "barış" çağrısında bulunmayı da ihmal etmeyecek.

Bu tavır size de yanlış gelmiyor mu?

Ama daha bitmedi. Bu işlerde iğrençliğin sınırlarına henüz gelmedik.

Silah üreten şirketlere yatırım yapan işçiler olur mu? Var.

Bu şirketler, Irak Savaşı'nda kullanılan silahları üretmiş olabilirler mi? Olabilirler.

Peki, eğer bir ülkenin işçi sınıfı, Irak Savaşı'nda saldırgan güçlerin kullandığı silahları üreten şirketlerin ortağıysa ve bu işten iyi para kazanıyorsa, o işçilerin örgütü olan sendikanın Irak Savaşı'na karşı çıkmasına ne dersiniz? Ben çok kötü şeyler diyorum.

Peki, gerçekten böyle bir işçi sınıfı var mı?

Ne yazık ki var. Yalnızca bir örnek vereyim. Kanada işçi sınıfı.

Kanada işçi sınıfı, geçen yıl yaptığı açıklamalarda Irak Savaşı'na sert bir biçimde karşı çıktı.

Kanada'nın en büyük işçi sendikaları konfederasyonu olan Kanada Emek Kongresi (CLC) Genel Başkan Yardımcısı Marie Clarke Walker 16 Ocak 2003 günü yaptığı açıklamada, "Kanada Emek Kongresi'nin 2,5 milyon üyesi adına ve Kanadalıların büyük çoğunluğu adına,

işçi hareketi, 'Irak'a karşı savaşa hayır' demektedir; emekçi aileleri, George W. Bush ve Dick Cheney ve onların büyük şirketlerdeki dostlarının dünya petrol kaynakları üzerinde daha da fazla denetim sağlamaları için Irak'ta savaşa gitmek istememektedirler," dedi.

18 Ocak 2003 günü de Irak Savaşı'na karşı gösteriler yapıldı.

Kanada işçi sınıfının sergilediği bu enternasyonalist ve barışçı tavır karşısında insanın yüreği kabarıyor, gözleri yaşarıyor. Tabii, hala saflığa devam ediyorsanız.

Benim yüreğim de kabarmıyor, gözlerim de yaşarmıyor. Aksine çok farklı duygular yaşıyorum.

Kanada'da işçilerin yaşlılık aylığı primlerinin yatırıldığı özel emeklilik fonları var. Bu fonlar, işçilerin kontrolünde. OECD verilerine göre, 2001 yılında Kanada'da işçilerin özel emeklilik fonlarının toplam varlığı 419 milyar ABD Dolarını bulmuştu. Türkiye'nin 2003 yılı gayri safi milli hasılası 238 milyar Dolar'dır. Kanada işçilerinin yatırıma yöneltilen özel emeklilik fonları ise bu miktarın neredeyse iki katı.

Diğer bir deyişle, Kanada işçi sınıfının "zincirlerinden başka kaybedecek" epey bir şeyleri var.

Bu özel fonların ötesinde, bir de 16 milyon Kanada işçisinin prim ödediği ve işçilerin önemli ölçüde söz hakkının bulunduğu Kanada Emeklilik Planı (CPP) etkinlik gösteriyor. Burada da önemli miktarda para birikiyor.

İşin daha da önemlisi konunun bir başka boyutu. Bu başka boyutunu da Kanadalı namuslu aydınlardan öğreniyoruz. Kanada'da bir grup namuslu aydın, Kanada'da işçilerin zorunlu emeklilik fonunun (CPP) elindeki parayı nerelere yatırdığını araştırmış. Ortaya son derece ilginç bir tablo çıkıyor.

16 milyon Kanada işçisinin emeklilik primi ödediği veya emekli aylığı aldığı CPP, elindeki paranın 2,6 milyar Dolarlık bölümünü, silah üreten şirketlere yatırmış; bu şirketler arasında, dünyanın en büyük 20 silah üreticisi şirketi içinde yer alan 15 silah üreticisi de var. CPP bu yolla sağladığı büyük karlarla emekli aylıklarını düzenli olarak ödüyor.

İşin daha da üzücü bir yanı var. Kanada işçi sendikaları konfederasyonu, bir taraftan Irak Savaşı'na karşı açıklamalar yapıyor ve gösteri düzenliyor, diğer taraftan, kendilerinin de söz haklarının bulunduğu emeklilik fonunun Irak Savaşı'nda kullanılan silahları üretmesine karşı çıkmıyor.

Kanada sendikalarının bu durumdan habersiz olduklarını söyleyemezsiniz. Kanada'nın namuslu aydınları bu konuda kamuoyunu bilgilendirmek için kampanyalar sürdürüyorlar. <http://coat.openconcept.ca> adresine giren herkes, Kanada işçilerinin ödediği primlerle oluşan ve işçilerin denetiminde olan kaynakların nasıl silah ticaretine yatırılmış olduğunu görebilir.

Sitede, işçi yatırımlarıyla üretilen silahların ve silah parçalarının resimleri de var. Bu silahların büyük bölümü Irak Savaşı'nda kullanılmış.

Kanada işçi emeklilik fonları, yalnızca Kanada'da değil, ABD, Fransa, Hollanda, İtalya, Japonya ve Fransa'daki silah şirketlerine de yatırılmış.

Kara mayınlarının üretilmemesi konusunda uluslararası bir anlaşma olmasına karşın, bu emeklilik fonları, anti-personel kara mayınları üreten General Electric Company (Fairfield), Raytheon (Lexington), Unitrode (Merrimack) ve Allen-Bradley (El Paso) şirketlerine de yatırım yapmış.

Bu durum Irak Savaşı ile de sınırlı değil. Kanada işçi emeklilik fonlarının yatırılmış bulunduğu Kanada şirketlerinin ürettiği silahlar, Kongo'daki iç savaştan, Küba'ya, Vietnam'dan, Somali'ye, Yugoslavya'dan, Afganistan'a kadar, birçok emperyalist saldırıda kullanılmış.

Kanada işçi sendikaları konfederasyonu CLC'nin internet sitesine girebilirsiniz; açıklamalarına ve yayınlarına bakabilirsiniz. Çok barışseverlerdir; ama Kanada'da namuslu aydınların sürdürdüğü kampanya konusunda tek bir cümle bulamazsınız. Kanada işçi sınıfı, barış mesajlarına da, emperyalist saldırıdan kar etmeye de devam etmektedir.

İlk sorumuza dönelim: ABD ve Avrupa işçi sınıfları barışçı mı, savaş yanlısı mı?

şeytan dürttüğçe ve internet gibi bir bilgi hazinesi olunca, insanın kafası giderek karışıyor. Benimki çok karıştı. Sizininki bilemem.